

CRÒNICA DE LA JORNADA

SEGURETAT I PROTECCIÓ CIVIL A LA REPÚBLICA CATALANA

Dissabte, 11 de març de 2017

En Ricard Martínez, secretari nacional de Política Territorial, va ser l'encarregat de donar la benvinguda i presentar la jornada "Seguretat i protecció civil a la República Catalana", en el marc de la campanya participativa "la República que farem". Entrant en matèria, assenyala que la seguretat va més enllà de l'estricta seguretat civil, ja que també implica a les infraestructures, línia de mar, etc. Esquerra Republicana està intentant fer els deures en tots els àmbits bastint les bases de les gran polítiques per saber cap a on volem anar. *"Com a partit que estima les llibertats, a la República els drets i deures han de prevaldre, sense llibertat no hi ha seguretat"*. Així, es vol construir una República sobre la llibertat, la democràcia i la feina ben feta. Òbviament durant la jornada apareixeran dubtes i contradiccions que s'haurien de resoldre. *"Aquest és un doble repte: solucionar els problemes que ja tenim i el repte d'assolir una nova República"*.

ELS PILARS DE LA REPÚBLICA

Tot seguit pren la paraula en Ricard Ruiz, president de la sectorial de Seguretat i Protecció Civil, que presenta els pilars de la República en aquest àmbit:

UN MODEL DE SEGURETAT INTEGRAL AL SERVEI DE LA CIUTADANIA

La República Catalana assumirà plenes competències en matèria de seguretat pròpies d'un estat. En aquest sentit, haurà de desenvolupar un model de seguretat integral sòlid, eficaç i discret al servei de la ciutadania, amb un model de cos policial democràtic i de proximitat que actuï amb proporcionalitat i sigui efectiu a tot el territori, complementat amb un servei d'emergències i protecció civil amb mitjans i efectius suficients per fer un bon servei en coresponsabilitat amb la ciutadania.

1. Un cos de policia unificat, dimensionat i que sigui molt ben valorat per la societat que defensa. La policia és la garant que tota la resta funcioni. Articulació de la Policia de Catalunya com un cos civil, armat, jerarquitat i desplegat per tot el territori.

2. Assolir la proporcionalitat en la inversió de mitjans i l'equilibri territorial en la implantació dels cossos de salvament i emergències. Els equips d'intervenció en emergències i salvament són un bé preuat que ha d'atendre tot un territori de manera absolutament equilibrada. El nou país no es pot permetre ni el malbaratament ni la desatenció.

3. Formar un servei de protecció civil de base popular, complementària dels cossos de policia i de seguretat i emergències. El servei nacional de protecció civil és la millor manera d'implicar la societat en la seva autodefensa, però aquest servei cal que assumeixi uns paràmetres de compromís i certa rigidesa perquè sigui eficaç.

REPENSANT LA SEGURETAT CIVIL. ALGUNES PROPOSTES

A continuació va tenir lloc la primera de la conferències “Repensar la seguretat civil. Algunes propostes” a càrrec de’n Joan Rovira, cap de la Regió d’Emergències Sud de la DG de Prevenció i Extinció d’Incendis. La seva intenció és aportar elements d’anàlisi i enriquir el debat per plantejar un sistema de seguretat pública de Catalunya des de la seguretat civil. A parer seu, S’han desaprofitat moltes oportunitats, no s’han desenvolupats les potencialitats existents a Catalunya per que no existeix una proposta de model de futur, “*si no som capaços visualitzar un horitzó no podem construir un model de seguretat civil*”. Segons ell, cal **dissenyar un model de seguretat civil pel que fa a la intervenció, el comandament i la coordinació de les emergències** a Catalunya dins l’àmbit conceptual de la Seguretat Civil. Aquest model ha d’anar acompanyat de les funcions de previsió, prevenció, planificació, rehabilitació i comunicació. Des del Centre d’Estudis Estratègics de Catalunya ([CEEC](#)) es va elaborar una proposta l’any 2011: *Un debat franc per un futur obert. Cap a una organització integral de les emergències*. Recentment, avançant el procés, hi ha hagut propostes concretes en la transició nacional. Tanmateix, considera que els elements que continuen sent poc novedosos i poc engrescadors. La perspectiva de les emergències és una nebulosa, amb segments que actuen de manera poc compartimentada des del punta vista de la coordinació de les emergències, una situació d’un cert desordre. Si es vol construir un servei potent s’ha de començar per una coherència de base per donar solidesa i que sigui col·laborativa. **El model de seguretat interior. Quin model volem?** En el model global de Seguretat interior (seguretat pública) distingeix tres àmbits: policial (seguretat ciutadana), emergències (seguretat civil) i militar (seguretat en defensa). En **el concepte de seguretat civil** en destaca alguns aspectes cal tenir en compte. **Primer, equilibra** el pes entre la seguretat policial i la seguretat en els diferents àmbits propis de les emergències. Existeix la percepció que el tractament de les emergències civils sovint ha estat tractada (o volguda) com a una seguretat de segona. Entre marginal i anecdòtica en relació a la seguretat ciutadana. **Segon, regular i endreçar** un àmbit en que tothom sembla que hi pot entrar a ‘jugar’, des d’una participació en base voluntària fins a diferents formules de desenvolupament professional (públiques i privades) i en multiplicitat d’organitzacions. Un conglomerat d’organitzacions sense horitzó i lideratge. **Tercer, projecta un model integral** i potent de la seguretat civil, que supera la dicotomia bombers/protecció civil i integra les emergències mèdiques extra-hospitalàries. **Quart, multiplica**, aquesta integració va més enllà de sumar capacitats. I de fet, tampoc no és cap novetat, cap innovació radical... **El nou paradigma de la seguretat Civil** de Catalunya o de la integració de dispositius operatius en una única organització, és viable? És possible? **Primer, no és un projecte senzill** d’assolir. Molts són els problemes que cal afrontar donat que s’han enquistat dinàmiques, s’han consolidat antagonismes, s’han atrinxerat les posicions, s’han creat ja moltes zones de confort... Han arrelat molts corporativismes organitzatius, personals i... mentals. Hi ha dinàmiques i tensions latents. **Segon, calen lideratges** i voluntats polítiques molt intenses per revertir la situació actual. I certament existeix una percepció d’un cert abandonament, d’una renúncia a transformar el marc organitzatiu actual. Massa soroll, massa bronca, massa desgast...per uns resultats incerts. **Tercer, el projecte s’ho val:** Model de seguretat civil que supera, i a la vegada engloba al de la protecció civil, on el seu actor principal ha de ser la nova organització resultant de la fusió del Cos de bombers, el SEM i els tècnics de Protecció Civil, complementat per la participació d’organitzacions de voluntariat en emergències. **El concepte de protecció civil: un paradigma que s’ha de superar.** El concepte protecció civil va aparèixer per donar resposta a una situació de greu risc col·lectiu, calamitat pública o catàstrofe extraordinària. Cada vegada més, el terme s’usa en definicions com a preservació de persones i béns en situacions d’emergència, és a dir, en situacions cada cop més ordinàries. Per tant, coincideix amb els professionals que treballen de manera ordinària en l’àmbit de les emergències. Així doncs, què fan treballant en paral·lel, aïlladament, organitzacions com bombers, SEM, ADF i la mateixa PC de

forma independent, si tots formen part de la mateixa 'cosa'? En l'escenari de futur, **s'ha de superar el concepte de protecció civil i parlar de seguretat civil**. El concepte seguretat civil ha anat evolucionant. Arrenca de la defensa passiva en una guerra civil, la protecció de la reraguarda. S'evoluciona a la defensa civil, també conduïda per militars. A la transició es modifica a protecció civil. En els darrers anys ha esdevingut protecció civil i emergències. A Catalunya, a partir dels anys 80, un moment clau va ser la fusió en una mateixa DG d'Emergències i Protecció Civil, un moment d'innovació i integració. Però el 2007 es van tornar a separar en dues direccions generals. Des de la perspectiva de Bombers es fa difícil d'entendre. Les relacions en una mateixa DG no van ser bones, del passat se n'han d'aprendre els errors. És incoherent mantenir la separació en dues DG que generen contradiccions, solapaments, incoherències... En la **Cartera integral de serveis de la seguretat civil** hi consten els següents serveis: Extinció incendis, Prevenció, Salvaments i rescats, Previsió Risc, Riscos tecnològics, Planificació, Assistències tècniques, Rehabilitació, Emergències mèdiques i SOS, Comunicació informació, equips psico-socials d'intervenció en crisis, Logística operativa, Sistema de comandament i Sistema de coordinació sales. **Dues conclusions. Primera, cal una integració de capacitats**, actualment disgregades, en una única organització per donar una resposta integral a les emergències a Catalunya. **Segona, cal una integració dels diferents cicles de l'emergència**: Intervenció (recursos de resposta), Coordinació (recursos de gestió sales) i Suport (recursos logístics). Tot seguit passa a analitzar els **Components dels diferents cossos, organitzacions i associacions que integren el sistema de seguretat català**. Hi ha dos àmbits diferenciats: el policial (seguretat ciutadana) i el d'emergències (seguretat civil). **L'àmbit policial consta d'un cos de 47.000 membres** (17.000 mossos d'esquadra, 10.700 policies locals, 12.500 seguretat privada, 7.000 cossos de seguretat de l'Estat i 500 cossos d'agents rurals). **L'àmbit d'emergències consta d'un cos fragmentat de 30.784 membres**, entre els quals 2.244 Bombers Generalitat, 650 Bombers Barcelona, 2.200 Bombers voluntaris, 12.000 voluntaris ADF, 6.000 voluntaris Creu Roja i 4.500 del SEM. En la seguretat civil el paper de bombers és fonamental, però ara no s'està en disposició de donar una resposta adequada, calen reestructuracions de manera molt profunda. A Catalunya, diàriament, es disposen de 328 bombers de guàrdia a Parc i 130 bombers a Barcelona. En definitiva, en aquests moments hi ha un dèficit de 199 bombers. I, per cert, la distribució sovint és fruit més de l'oportunitat política que de la planificació tècnica. Aquest anàlisi també es pot fer de la Protecció Civil i del SEM. Caldria compartir les necessitats per confluïr amb una resposta integral. **El voluntariat a les emergències és un valor que cal preservar, definir i regular**. El que caldria millorar és el nivell de professionalització. L'aportació voluntària a les emergències és un valor que s'ha de potenciar però de manera endreçada. Cal definir quines tipologies de bomber voluntari en l'àmbit emergències vers els professionals per que reben determinades compensacions. Hem de decidir que volem que siguin les ADF, els voluntaris de protecció civil? Es pot confluïr en un mateix sistema organitzatiu? Inclús també amb la col·laboració de Creu Roja. Hi ha un treball importat a fer. En cas de confluència dels voluntariat amb els bombers professionals hi ha fórmules contractuals que ho poden resoldre. A continuació passa a analitzar la **Disgregació de competències entre diferents institucions, departaments, direccions generals...** Hi ha un nivell afegit de complexitat per la fragmentació de l'àmbit d'emergències. Hi ha diferents nivells de competències dels Departaments de la Generalitat. Bombers i Mossos d'Esquadra depenen de Governació. Les ADF d'Agricultura. Les SEM de Salut, en el que s'han mesclat les emergències domiciliàries de les extra-hospitalàries en situacions d'emergència. Hi ha el servei de prevenció d'incendis de la Diputació. Els ajuntaments són una peça clau en el desori de les emergències: Bombers Barcelona, policies locals... Totes les administracions volen els seus propis recursos d'extinció davant de les emergències. Si existeixen les ADF és per que els ajuntaments les procuren i les financen. Però no es pot actuar en paral·lel. Seguidament ens proposa avançar cap a un model d'organització integral de les emergències. Per a fer-ho, prèviament analitza **Quines són les característiques del model actual d'emergències?** 1) Elevada heterogeneïtat d'organismes i agències, 2) Fórmules contractuals diverses: funcionaris,

laborals, contractes eventuais, empreses privades... 3) Forta presència de models de prestació voluntària, 4) Disgregació de capacitats, solapament de competències, insuficient regulació de competències, 5) Visions i respostes segmentades (concurrència múltiple), 6) Interoperativitat no garantida, 7) Manca de normativa reguladora en la seva globalitat, 8) Insuficients estructures de comandament, 9) Multiplicitat de sales de gestió i coordinació, 10) Finançament insuficient i 11) Model en el seu conjunt organitzativament ineficient i sense regulació de conjunt. Podem considerar aquest escenari un model d'organització integral de les emergències? Cal decidir sobre quin model de comandament decidim per actuar. **Quina és la situació de l'organització territorial de resposta a les emergències:** desajustos fins i tot en els mapes de les diferents organitzacions. En l'organització territorial hi ha moltes diferències. El que cada organització es doti dels seus equipaments i inversions ho hem de superar. En una mateixa infraestructura s'han de poder aixoplugar els diferents cossos que actuen. El país no es pot permetre la segmentació en la gestió de les emergències, tant a camp com a sala, en que cadascú va fent les seves inversions. Hi ha un servei mes o menys integral a Tarragona, però és integral per que tots els cossos estan en el mateix edifici, no per que estiguin integrats. Per exemple, al centre de comandament i coordinació de la gestió d'emergències de Madrid ho tenen. Per tot l'exposat ens proposa un **Pacte Nacional per a la Seguretat Civil** basat en: 1) No repetir l'esquema de la Protecció Civil espanyola, en el sentit de la seva inhibició d'endreçar i regular l'àmbit de les emergències i d'integrar en una sola organització totes les capacitats d'intervenció, coordinació, previsió, planificació i informació. La seva proposta és clara: la creació de la UME. 2) Donar el mateix nivell de rellevància als dos àmbits de la seguretat pública: la Seguretat ciutadana i la Seguretat Civil. 3) Treballar per integrar sota una única DG totes les potencialitats de resposta i gestió de les emergències: la Direcció General de Seguretat Civil i Emergències (o el nom que es consideri més adequat). 4) Aquesta nova DG ha d'integrar les capacitats del Cos de Bombers de la Generalitat i Bombers de Barcelona, amb les aportacions de l'actual DG de Protecció Civil. 5) S'han de regular els vincles organitzatius en relació a l'articulació de l'àmbit municipal amb el nacional i la integració de les diferents organitzacions voluntàries. 6) Cal un lideratge i compromís polític ferm en la implantació d'aquest nou model de seguretat civil (sinèrgies i oportunitats). 7) No repetir la utilització insensata dels serveis d'emergència com a eina de confrontació política (exemple: Horta Sant Joan). 8) Caldrà molta valentia i perseverança, el nou paradigma organitzatiu obligarà a fortes transformacions en escenaris i col·lectius que s'han rigiditzat i encapsulat en les seves visions parcials i interessos corporatius (reines de taifes). 8) S'han de trencar dinàmiques perverses: toxicitats organitzatives (corporativisme i esperit de cos), espiral de rivalitats, antagonismes i personalismes, confrontacions i desentesos abans que col·laboració i cooperació, i recerca de l'èxit en solitari i exclusió de l'altre. 9) Necessitat de construir un sistema de seguretat civil que sigui veritablement: integral, robust, fiable i resilient. En definitiva, tot un seguit de mesures per avançar **cap a un model d'organització integral de les emergències.**

LA PROTECCIÓ CIVIL A LA REPÚBLICA CATALANA

A continuació va tenir lloc la taula rodona "La protecció civil a la República Catalana" que va comptar amb la participació de l'**Ignasi Castelló**, enginyer de monts i excap de l'Oficina de Prevenció d'Incendis Forestals de la Diputació de Barcelona, **Rosa Funtané**, alcaldessa de Montgat, **Maria Vicenta Villar**, cap del Servei de Protecció Civil de Terrassa, i en **Marcel Escudé**, vocal de la sectorial de Seguretat i Protecció Civil, encarregat de moderar la taula.

La primera en intervenir va ser la Maria Vicenta Villar, cap servei del servei de Protecció Civil de Terrassa. Per a ella, és un somni poder tenir una visió d'una República amb una protecció civil que sigui la marca blanca de les emergències. La filosofia és, *"no només hem de gestionar una*

emergència quan passi, sinó que hem d'evitar que passi, i que quan passi saber gestionar-ho". Per exemple, hem de ser capaços de no construir en zones inundables. S'ha de garantir la informació a la ciutadania per que la població sàpiga quins riscos hi ha i tingui la capacitat de poder triar en funció de quins riscos vol assumir. Per això, cal ensenyar des de l'escola que primer és un mateix que ha de procurar per la seva protecció. **L'autoprotecció és bàsica.** La protecció civil ha de ser un puntal de la nova República, fora bo que depengués de presidència per garantir-ne la transversalitat. **Un model de protecció civil orientat a reduir els riscos i que siguin gestionables.** Hem d'assumir els riscos que no tenim assumits, com ara les nuclears, l'emergència marítima, l'espai aeri... un seguit de riscos que implica anar fent passos per assumir les competències de l'estat. **Des de Protecció Civil s'ha treballat per un perfil professional.** La població espera que siguem capaços de protegir. S'ha d'apostar per una figura professional, no només voluntaris, sense menystenir-los. La protecció civil no es pot construir en base a la participació social. Acabar la trajectòria laboral a protecció civil no es encertat, ja que requereix molt coneixement, no s'hi pot posar a qualsevol. **Els plans d'emergències municipals** s'haurien de confegir en un document operatiu que l'hauríem de tenir après per estar preparats quan calgui. **Cal gestionar la prevenció i saber com actuar operativament** amb la resta de cossos en cas d'emergència.

La segona en intervindre és la Rosa Funtané, alcaldessa de Montgat. Ella explica el cas que quan va demanar el **Pla d'Emergència Municipal** a l'Ajuntament van trigar uns dies per torbar-lo. Hi ha una descoordinació total i una desmotivació a l'hora de tenir un pla d'emergència. Montgat no té protecció civil, això dona indefensió, no disposar d'un pla emergència no hi ajuda. Tots els ajuntaments haurien de tenir les eines imprescindibles, de recursos i equipaments. Montgat té necessitats de protecció en l'àmbit marítim, l'Ajuntament se sent sol davant de les inclemències. És molt necessària una coordinació entre els cossos. Creu molt en la professionalització i coordinació de les persones implicades en el Pla d'Emergències. Cal formació continua i adequada a cadascú i és necessari definir competències i responsabilitats.

El tercer en intervindre és l'Ignasi Castelló, enginyer de monts i excap de l'Oficina de Prevenció d'Incendis Forestals de la Diputació de Barcelona. Ell exposa que cal tenir una visió útil del bosc. Les dades mostren que **2/3 parts del territori de Catalunya és superfície forestal.** La gestió del bosc és una qüestió de molta envergadura i no tenim cap conselleria de boscos. Aquesta superfície forestal pot crear un perill d'incendi, el que pot provocar danys de tota mena. Com tots els sistemes de protecció acostumen a **tres nivells d'intervenció: prevenció, gestió de l'emergència i recuperació.** Les tres coses, són complexes. Hi ha molta complexitat en la gestió: la distribució de la propietat (amb molts petits propietaris), diferents administracions, diferents cossos... Qualsevol projecte ha de tenir en compte aquesta complexitat. Una possible sortida pot ser la unificació per garantir una actuació o línia de treball més seriosa. Tanmateix, ell prefereix la complexitat, **la clau és com fer que la complexitat funcioni de manera coordinada.** Una possibilitat és tenir planificades les coses abans que passin. Els plans han de tenir dues funcions: consens amb tothom i actuació coordinada. Però les diferents administracions no actuen d'aquesta manera. Fent un repàs històric, explica que durant l'etapa de la Restauració, respecte les desamortitzacions dels terrenys de l'església, es va fer una llei sobre boscos en la que es va fer un catàleg de boscos de titularitat pública i es va treure la gestió als ajuntaments per donar-la a l'estat. En aquests 150 anys els boscos han estat gestionats per uns funcionaris públics que es deuen a l'estat enlloc dels ciutadans. L'any 88 a Catalunya es va fer una llei en que aquests boscos podien estar gestionats pels ajuntaments, però no s'ha desenvolupat. Hi ha una tradició vertical i autoritària de les administracions en que qui té la competència no s'asseu amb l'altre per planificar, no hi ha la tradició de treballar conjuntament. **El sistema complexe requereix un primer principi: un canvi de mentalitat.** Sinó és molt difícil consensuar un plantejament. Com arribar-hi és el gran pas.

Per detallar, en Marcel Escudé pregunta als ponents sobre com gestionar la prevenció i la informació. La Maria Vicenta Villar assenyala que si la protecció civil va més enllà de l'emergència, hem de mirar que aquella emergència no passi. "Si no vas d'excursió en un dia de neu no farà falta posar en risc els serveis de protecció per un accident que es podia prevenir". Per tant, la prevenció comença per la responsabilitat de cadascú: "**estigues informat de quins són els riscos i auto-protegeix-te**". Per a la Rosa Funtané el secret de la prevenció és l'educació i la formació, no només a les escoles. I per l'Ignasi Castelló, la prevenció és una de les bases, per exemple disposar de punts de càrrega d'aigua. Si has de fer una política de prevenció d'incendis **és imprescindible gestionar els boscos**, però això requereix una política important i decidida. En la gestió dels boscos només s'interactua amb els propietaris de terrenys de més de 25ha, en canvi el 95% dels propietaris són petits amb una superfície menor.

EL PAPER DE LA SEGURETAT LOCAL EN EL SISTEMA DE POLICIA DE CATALUNYA

Tot seguit va tenir lloc la ponència "El paper de la seguretat local en el Sistema de Policia de Catalunya" a càrrec de **Xavier Santajuliana**, president de l'Associació de Caps i Comandaments de Policia local del Baix Llobregat (ACCPLBLL). Fent un repàs històric, explica que els primers pals del model de policia local comença a les primeres eleccions democràtiques amb la democratització dels cossos de policia, amb el comandament per part d'alguns militars demòcrates que van liderar el procés. Els anys 80 i 90 es col·loca la seguretat local en un moment molt dinàmic amb la policia comunitària i els mossos. Els anys 90 comencen a ser la fi de l'expansió del món local i s'arriba al regne de taifes amb organitzacions amb absoluta independència amb la resta d'actors. Després, el moment del gran desplegament dels Mossos, que va provocar grans promocions amb les seves conseqüències. Entremig es trobava una situació de malfiança institucional, les policies locals tenien regulats aspectes que la Generalitat no tenia regulats. La desconfiança institucional va ser superada, amb el decret de coordinació policies locals en que es passa a la formació conjunta. Aquest desenvolupament ha portat a situacions en el que **s'ha intentat dibuixar un model de Seguretat Pública de Catalunya però que al final no s'ha acabat constituint**. Per exemple, el títol d'inspector local només es pot desenvolupar en l'àmbit local. El resultat ha estat el regne de taifes de les policies locals amb el dels Mossos d'Esquadra. S'han intentat moltes coses, entre elles crear la base del Sistema de Seguretat Pública de Catalunya, quina ha de ser la interacció entre els 215 cossos de policies locals... però que a dia d'avui tot ha quedat en paper mullat, les costures no donen més de si. **La tradició de l'autonomia municipal ha fet perviure el regne de taifes**. Les juntes locals no són instruments de coordinació ni de presa de decisions de les polítiques de seguretat sobre un territori. En el terreny pràctic, no existeix una política local de seguretat. Probablement, cap alcalde pren decisions en el marc de la junta local de seguretat per que tampoc són conscients que les han de prendre. Les decisions que van prenent tenen més relació amb la tàctica política que no pas amb una política local de seguretat. Per tant, avui dia és una llei que no aporta res al sistema de seguretat. Han canviat coses. La configuració política dels ajuntaments no crea tantes resistències davant un cos de Policia de Catalunya, s'ha anat diluint. Molts ajuntaments estant sentin la necessitat, arran del col·lapse organitzatiu, d'intentar que hi hagi sempre agents al carrer. La realitat del dia dia, des de la perspectiva d'un ciutadà es quan té un problema tampoc se li posa fàcil, si ha de trucar al 112 o depèn de què a qui ha de trucar, o si s'emporta el cotxe la grua a quin diposit haurà d'anar, la denúncia no serà la mateix segons el municipi... El 112 és com el rei va nuu. Quina és la solució? Cap informe no ha trobat el què, per que no hi ha receptes màgiques. Cal analitzar bé per prendre decisions. **Per on s'hauria de començar? Primer, en un territori poden actuar diferents organitzacions**, cal tenir prevenció a les teories mosso-centristes. Els mossos han de tenir un paper central, però posa en qüestió si una única organització ho ha d'entomar tot. Al

seu parer ha d'haver-hi diferents organitzacions que han d'actuar en el territori. La seguretat pública local, nacional i privada és molt complexa, no està clar que es pugui gestionar des d'un únic prisma. **Segon, el territori és clau per a les polítiques de seguretat.** Sense comptar amb els 10.000 agents que estan al municipi no ens en sortirem. El paper del municipi ha de ser el de prestació bàsica de la seguretat, no ho ha de abastir tot, però sí la primera necessitat. A partir d'aquí, **el sistema de seguretat** del país s'ha de fer en base tres principis. **Primer, les polítiques locals de seguretat no existeixen**, hi ha polítiques nacionals aplicades a cada lloc. Si no tenim una política nacional definida difícilment es podrà implementar al territori. L'alcalde seria d'alguna manera el director territorial de la seguretat per totes les coses que passen a un territori. **Segona, qui ha de prestar el servei?** La complexa realitat porta a pensar que el mapa ha de ser irregular. Aquell que està en millor disposició de fer-ho? Hi ha municipis que es fan trampes al solitari amb les pròpies policies locals. Sovint allà no és un servei local de seguretat. **Primer, cal definir les necessitats segons una política local de seguretat.** No ens podem oblidar de la diversitat territorial. Seria impossible si les infraestructures no fossin comunes, han de ser necessàriament comunes. En el sentit operatiu de resoldre de la forma més eficaç i eficient. Les infraestructures policials han de ser úniques. No som capaços de posar-nos d'acord ni tan sols amb l'uniforme. S'ha malentès la autonomia municipal sense que això respongui a una política pública d'un territori. La majoria de policies locals i mossos s'escolten les emissores però no es poden parlar entre ells. Les polítiques de seguretat són nacionals, les aplicacions de caràcter bàsic són locals. **L'organització de policia que estigui en millors condicions que resolgui.** Primer cal definir el servei bàsic de policia amb la integració de tota la infraestructura independentment del cos, inclús els agents rurals.

LA SEGURETAT A LA REPÚBLICA CATALANA

A continuació va tenir lloc la taula rodona "La seguretat a la República Catalana" amb la participació d'en **Jofre Montoto**, analista de seguretat, màster en Estudis Policials i en Seguretat i Prevenció, doctor en dret públic global i expert en gihadisme, **Carme Trilla**, regidora de Seguretat a l'Ajuntament de Manlleu, **Xavier Castellana**, senador i portaveu de les comissions d'Interior i Defensa, i la **Montserrat Fornells**, diputada al Parlament de Catalunya i vicepresidenta de la Comissió d'Interior del Parlament, encarregada de moderar la taula.

El primer en prendre la paraula és en Xavier Castellana, senador i portaveu de les comissions d'Interior i Defensa. A parer seu, en el plantejament **primer cal definir amenaces i riscos, determinar les capacitats, i llavors prendre decisions.** Com en biologia, un cop existeix la vida, buscar la pervivència i la seva perdurabilitat. Sistema de Defensa? Aquesta és una pregunta del segle XX. Al segle XXI, l'ordre lògic és determinar primer quines amenaces i riscos hi ha i quines capacitats tenim per fer-hi front. Segons el Departamento de Seguridad Nacional, el 2017 les tendències en matèria de seguretat serien el multilateralisme (la desaparició gradual del gendarme global), el ràpid creixement de la població (que genera migracions dels que no estem preparats), interconnectivitat, interdependència, crim organitzat, terrorisme global, global commons (aigua, terres rares...), tecnologies disruptives en l'àmbit militar (guerra bacteriològica...) i el canvi climàtic. A les que ell afegeix les desigualtats socio-econòmiques, la por i la desconfiança cap a l'altre, l'aïllament als individus, veritables amenaces a la seguretat. **A la tradicional capacitat per actuar per terra mar i aire, ara cal afegir l'espai i el ciberespai.** Els exèrcits ja no tenen la capacitat d'ocupació d'un territori, simplement projecten la força, neutralitzen l'objectiu amb la intenció de controlar a qui volen dominar. En el debat defensa/interior hi ha una convergència entre aquests dos conceptes. Les amenaces es confonen cada vegada més entre la seguretat de defensa i d'interior. **Hem d'anar cap a la seguretat integral i fugir de la concepció d'exèrcit tradicional.** La seguretat requereix unes capacitats. L'exèrcit espanyol va crear la Unitat Militar d'Emergències

(UME) per destinar efectius de l'exèrcit a emergències i fer-ne publicitat de salvar vides. Les capacitats de seguretat són capacitats de llarg desenvolupament. Algunes capacitats ja les tenim, les policies locals i els Mossos d'Esquadra, amb les quals ara ja som capaços de garantir la seguretat dels nostres ciutadans. Altres les tindrem amb l'adveniment de la República. I d'altres encara estan a fora del nostre abast en el que caldrà cooperació en el marc de la UE. L'Agència de Seguretat Europea té la missió de dotar-se de les capacitats civils i militars per garantir la seguretat. Respecte a la inversió, l'OTAN diu que els països han de destinar el 2% del PIB en defensa, del qual un 20% a la inversió, del que es tracta és d'invertir en tecnologia per garantir la seguretat a la ciutadania, no tan sols de mantenir un exèrcit. Sobre la pertinença a organitzacions, quan esdevinguem una República tindrem la capacitat de prendre decisions. Quan tinguem un Estat, haurem d'assumir les competències que ens pertoquin com a responsabilitat. **La República Catalana hauria de buscar la cooperació amb nacions democràtiques que no tinguin vocació imperialista.** L'imperialisme és el que provoca el naixement de DAESH. Entre la jurisdicció civil i militar, s'hauria de tendir a capacitats civils. **La cooperació ha superar els boicots entre països,** de com boicotejar els aliats per que no siguin massa fort i esdevinguin una amenaça, avui a través de la ciber-seguretat s'ha convertit en realitat i com s'ha demostrat en els atemptats de París. I sobre intel·ligència només un apunt. **La intel·ligència és estructurar la informació per prendre decisions encertades.** Cal tenir en compte que Avui dia el 90% de la informació és de fonts públiques.

La segona en prendre la paraula és la Carme Trilla, regidora de Seguretat a l'Ajuntament de Manlleu. Ella ha treballat durant 25 anys a la policia local de Manlleu en diferents graons. La policia local transcorre cada dia amb els seus ciutadans i ciutadanes. En els darrers anys ha canviat el tarannà, cada cop els ciutadans són més exigents i volen solucions més ràpides. Avui els policies locals han de sortir ben preparats per que no saps mai què es trobarà. **La seguretat no la tenim clara, hi ha descoordinació entre els cossos.** Osona va ser la primera comarca amb desplegament dels mossos, un fet que es va viure malament per que et treien les competències que tenien les policies locals. Avui en dia, **les policies locals són el melic de tot el que funciona, per la proximitat i per que es coneixen els ciutadans.** Hem de sumar i fer una gran puzzle que integri policies locals i mossos d'esquadra. Els policies locals sempre arriben els primers i coneixen els ciutadans. Cal construir aquest puzzle que no hem estat capaços de coordinar. Defensa la policia en majúscules, hi ha actuacions que potser no són com calen, però no s'han de desvirtuar. Actualment, s'està vivint una poca empatia per antisistema. **Hem de fer que un policia equipat i armat sigui pel vist pel ciutadà de forma amiga i que faci complir la llei.** Primer hem de saber el que no volem, hi ha una línia transparent que en el moment que es traspassi pot ser conflictiva, **la convivència és una prioritat que hem de preservar per que ens fa més fàcil viure.** Hem de ser clars i definir quin paper. Una policia catalana que ha de ser única. Els nostres ciutadans són els amics, són qui disposen de la millor informació. Estem en un moment crític en tema de terrorisme, cal que els agents estiguin molt ben preparats, és fàcil ara passar del nivell 0 al 4. Els mossos i les policies locals ara mateix no saben ben bé quines són les directius, hi ha una confusió que cal definir.

El tercer en parlar és en Jofre Montoto, analista de seguretat, màster en Estudis Policials i en Seguretat i Prevenció, doctor en dret públic global i expert en gihadisme. Alerta dels molts temes s'han tocat que requeririen una sessió per a cadascun. **Primer cal saber quin país volem per definir quina política de seguretat.** Compartimentant entra en cadascuna de les qüestions. Sobre les política de seguretat aposta per **un model policial mixt, descentralitzat i proper al ciutadà,** entre el francès i l'anglosaxó, és a dir, un model com el que tenim però ben fet,. Això permet fer unes polítiques o unes altres. El ciutadà ha de poder interactuar amb l'administració i poder pressionar el polític proper. Sobre la política de Defensa i els conflictes internacionals hem

de ser realistes. Els catalans ens haurem de mullar, no podem anar amb el lliri a la mà. Per exemple, Suècia acaba de reinstaurar el servei militar obligatori per l'amenaça imperialista russa a la mar bàltica. Els serveis militars van acabar per que es va acabar la guerra freda, les necessitats marquen els canvis. Tots els estats europeus, amb una única excepció, primer han entrat a l'OTAN i després al mercat comú. Quan es fan discursos cal ser realistes. Es pot desitjar un món sense exèrcit, sense policia i sense serveis socials, però la realitat és que ens fan falta. A nivell internacional passa el mateix. **Catalunya som frontera sud d'Europa en el que haurem d'assumir la responsabilitat com a estat, tant en defensa com en seguretat.** Sobre gihadisme, des dels atemptats del 11M l'estat espanyol ha creat estructures per fer-hi front. Sobre formació, si no tenim escoles de pensament no podràs donar formació especialitzada. I finalment, les polítiques o te les fas o te les fan.

CLOENDA

Per tancar la jornada, pren la paraula en Miquel Sellarès, ex-director general de Seguretat Ciutadana. A parer seu falten polítics de primera línia preparats en formació de seguretat. Per que s'ha produït? Hi ha hagut una manca absoluta de sentit d'estat i una certa por de consciència. Durant 30 anys s'ha finançat a organitzacions de la pau, que està molt bé, però únicament amb això no es pot anar pel món. No podem anar amb el lliri a la mà. Hem fet el joc de manera estrepitosa. **El sistema policial l'han fer els professionals de la seguretat, no pas la iniciativa política.** Les nostres policies són el lideratge, el que el cal és afavorir els líders naturals dins els cossos, que estan molt desanimats. Cal donar un vot de confiança als que tenen ganes de fer moltes coses. Per tant, manca sensibilitat, manca consciència nacional i manca de consciència de seguretat. En Marc Costa ha fet el Llibre Blanc de la Seguretat Nacional, que per primera vegada dona un concepte global de la seguretat. Ens hem d'oblidar de la idea del Departament d'Interior. **Ha arribat el moment d'un Departament de la Seguretat Nacional,** no només de policies i bombers, la seguretat nacional ho és tot (alimentació, medi ambient...). Hi ha d'haver la formació en matèria de seguretat, de les 12 universitats que tenim ni una imparteix seguretat, no interessa. En Xavier Ferrer va fer una tesi sobre pressupostos de defensa a Europa occidental, li van dir que era estrany ser català i fer una tesi sobre això. És un tema que hem d'afrontar. La Generalitat és una empresa de 205.0000 treballadors i que no té un servei de risc. Els Mossos són una policia judicial i tota la informació l'han de passar als jutges. **Cal crear un Servei d'Intel·ligència i de Risc,** però això s'ha de muntar bé. No hem sapigut distingir que un servei d'intel·ligència és una cosa i un servei d'informació és una altra. El servei d'intel·ligència no treballa per donar informació als jutges, són coses diferents. **Catalunya ha anar cap a un model de policia únic, de Policia de Catalunya.** S'ha de mantenir l'autoritat dels alcaldes, per al tanto. Cal tenir en compte els exemples recents de Badalona i Barcelona que quan tenen un problema avisen els mossos. El centre del nostre futur és l'Escola de Mollet, amb un centre de formació complet i amb talent. I posar en marxa un gran centre universitari del país. Catalunya ha de tenir el seu gran centre d'estudis. Mentrestant hi han problemes més importants, venen mesos i setmanes molt difícils ens els que s'intentarà importar la violència, cal que toquem de peus a terra. **Els policies de Catalunya tenen una funció molt important en el procés: que no hi hagi violència de cap mena.** No s'ha de comprometre als policies ni a fer-se el valent, ni a defensar el procés, ni a comprometre a ningú en opcions polítiques, però si a comprometre's a no permetre que a Catalunya hi hagi violència per cap banda, ni d'extrema-esquerra, ni d'extrema-dreta ni de clavegueres de l'estat. Es farà un procés sense cap víctima, hem de tallar qualsevol provocació. Impedir la violència per guanyar el país.

Francesc Sànchez
Tècnic de polítiques sectorials
acciopolitica@esquerra.cat